

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы		
«Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		
044-53/11		
48 беттің 1 беті		

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР

Пән: «Физиология негіздері»

Пән коды: MFN 1203-2

БББ: 6В10102 «Педиатрия»

Оқу сағатының көлемі (кредиттің): 90 сағат/3 кредит

Курсы және оқу семестрі: I курс, II семестр

Өзіндік жұмыс : 60 сағат

Шымкент, 2023 ж

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы		
«Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		
044-53/11		
48 беттің 2 беті		

Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар 6В10102-«Педиатрия» БББ бойынша «Физиология негіздері» пәннің жұмыс бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды

Хаттама № 4а « 13 » 12 2022ж.

Каф.меңгерушісі б.ғ.к., доцент Жакипбекова Г.С.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 3 беті

Әдістемелік өндеу №2.

1. Тақырыбы: Биологиялық мембраналардың қызметтері. Иондық каналдары.

2. Мақсаты: мембрананың негізгі қызметін және ионды каналдар мембранасын оқып үйрену.

3. Тапсырма

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттерді дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша сұрақтар дайындау.
4. Материалды қысқаша және анық баяндау.
5. Тақырып бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша глоссарии құрастыру.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 2-ші аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Биологиялық мембрананың құрылысы.
2. Мембрананың қызметі мен қасиеті.
3. Биологиялық мембрананың химиялық құрамы.
4. Мембраналық ақуыздар және олардың қасиеттері.
5. Жасанды мембраналар.

Әдістемелік өндеу №3.

1. Тақырыбы: Еңбек физиологиясының негізі, дене еңбегімен ой еңбегінің ерекшеліктері.

2. Мақсаты: физикалық еңбек тәркетін адам ағзасына тигізетін әсерін оқып үйрену.

3. Тапсырма

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттерді дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша тест құрастыру.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 3-ші аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Физикалық еңбек физиологиясын қалай түсінесіңдер?
2. Адамның физикалық әрекеті неден құралады?
3. Физикалық еңбек қандай ауырлық дәрежелерге бөлінеді?
4. Ойлау еңбегінің физиологиясын түсіндіріңдер?

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 4 беті

5. Шаршау дегеніміз не және оның себептері?

Әдістемелік өндеу №4.

1. Тақырыбы: Ағзаның ноцицепциялық және антиноцицепциялық жүйелері

2. Мақсаты: ағзаның ноцицепциялық және антиноцицепциялық тетіктерінің ерекшеліктерін оқып үйрену.

3. Тапсырма

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша ситуациялық есеп шығару.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 4-ші аптада.

7. Әдебиет: № 2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Ноцицепциялық жүйе дегеніміз не?
2. Ноцицепторлардың түрлері.
3. Қозу қандай жолдармен таралады?
4. Антиноцицепциялар жүйенің неше дәрежесі бар?
5. Антиноцицепциялар жүйесіне әсері.

Әдістемелік өндеу №5.

1. Тақырыбы: Жұлынның өткізгіш жолдары.

2. Мақсаты: Жұлынның физиологиясын оқып үйрену.

3. Тапсырма

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша глоссарии құрастыру.

4. Орындау түрі:

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 5-ші аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Құрылымдық-қызметтік мінездемесі.
2. Жұлынның өткізгіш функциясы.
3. Жұлынның нейрондары.
4. Жұлынның қозғалтқыш жүйесі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 5 беті

Әдістемелік өндеу №6.

1. Тақырыбы: Гуморалдық қызметінің реттелуі. Жас ерекшеліктері.

2. Мақсаты: гуморалды және жүйкелік реттелістің қызметін оқып үйрену.

3. Тапсырма

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша тесттер құрастыру.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 6-шы аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Гуморалды реттеліс дегеніміз не?
2. Жүйкелік реттеліс дегеніміз не?
3. Жүйкелік және гуморалды реттелістің айырмашылығы неде?
4. Ағзада реттеліс қалай жүреді?
5. Жас ерекшеліктері.

Әдістемелік өндеу №7.

1. Тақырып: аралық бақылау № 1.

2. Мақсаты: физиологиядан өткен тақырыптарды сұрау және оны бағалап, нақтылау

3. Тапсырма:

1. Өткізілген сабақтардың теориялық материалдарын қайталау.
2. Тесттік тапсырмаларды шешу арқылы өткен тақырыптарды нақтылау.

4. Орындау түрі:

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6 Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Биологиялық мембрананың негізгі физиологиялық жағдайы.
2. Биопотенциал кезіндегі натрий, калий, хлор концентрациясы градиентінің мәні.
3. Қозғыш тіндерді зерттеу әдістері.
4. Тыныштық потенциалы.
5. Әрекет потенциалы.
6. Қозу үрдісінің әртүрлі кезеңдеріндегі қозудың өзгеруі.
7. Нейрондардың морфофункционалды жіктелуі және құрылысы.
8. Миелінсіз жүйке талшығының қасиеттері және құрылысы.
9. Миелінді жүйке талшығының қасиеттері және құрылысы.
10. Жүйке талшықтары арқылы қозудың өту механизмі.
11. Жүйке талшықтары (афференттік және эфференттік)
12. Жүйке сезімтал қозғыштық және вегетативтік
13. Аралас жүйке бойымен қозудың өту ерекшеліктері.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 6 беті

14. Парабиоз. Парабиоздың фазалары.
15. Синапс және қозудың ет-жүйкелік түйіспе арқылы өтуі
16. Анатомиялық нейрoхимиялық және функционалдық синапстардың жіктелуі
17. Жүйке талшықтарының морфoфункционалдық жіктелуі
18. Қабылдағыштардың түрлері, құрылысы және қасиетері
19. Эффекторлардың түрлері, құрылысы және қасиетері
20. Түйіспенің ультра құрылысы
21. Синапстың физиологиялық қасиеті
22. Түйіспе арқылы өтуінің кезеңдері және механизмдері
23. Медиаторлардың амбиваленттігі және оның себептері
24. Ацетилхолин және норадреналин синтез және инактивация жолдары
25. Қозғыштық және тежегіш түйіспелердегі (синапстардағы) қозудың өту механизмі
26. ОЖЖ және перифериялық жүйкесінің жалпы түсінігі
27. ОЖЖ-ң жалпы сипаттамасы
28. Рефлекс түсінігі
29. Рефлекс жіктелуі
30. Рефлекттердің уақыты
31. Рефлекттік доғаның құрлымы
32. Рефлекторлық доғалардың түрлері
33. Рефлектің рецептивтік алаңы туралы түсінік
34. Гематоэнцефалогиялық тосқауыл жайында көзқарас
35. ОЖЖ-дегі қозу үрдісі
36. Жүйке орталығының түсінігі
37. Жүйке орталығының қасиеттері
 - a) суммация
 - b) трансформация
 - c) иррадиация\
 - d) конвергенция
 - e) реверберация
38. ОЖЖ-ның тежелу үрдісі
39. Орталықтағы (Сеченовтың) тежелуі
40. ОЖЖ-ның тежелу түрлері
 - a) пресинапстық
 - b) постсинапстық
 - c) антидромдық
 - d) қозудан кейінгі тежелу
 - e) пессималдық
41. ОЖЖ-нің үйлестіру принциптері
42. Зат және энергия алмасуы
43. Нәруыздардың энергиялық және пластикалық қызметі
44. Көмірсулардың энергиялық және пластикалық қызметі
45. Майлардың энергетикалық және пластикалық қызметі
46. Заттардың ассимиляция және диссимиляция үрдісі
47. Азоттық баланс
48. Энергия шығынының өлшеу әдістері
49. Тыныс коэффициенті және оның энергия шығынын өлшеу үшін маңызы

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 7 беті

50. Негізгі алмасу дегеніміз не? Негізгі алмасуға қандай факторлар әсер етеді? Олардың қандай анықтау әдістерін білесіз?
51. Физикалық және ми жұмысымен айналысқанда энегия алмасуы қалай өзгереді?
52. Тағамның арнайы динамикалық әсерінің мәні неде?
53. Негізгі қоректік заттар қандай ферменттердің көмегімен ыдырайды?
54. Тамақтанудың физиологиялық негіздері атаңыз.
55. Адекватты және тиімді тамақтану
56. Микроэлементтердің және дәрумендердің тамақтанудағы маңызы
57. Бас ми қыртысының құрылымдық ұйымдастырылуы және оның әртүрлі бөлімдеріндегі өзара байланысы.
58. Рефлекторлық теория және оның қағидасы;
59. Рефлекторлық доғаның сызбасы;
60. Шартты және шартсыз рефлексдер туралы түсінік;
61. Шартсыз рефлексдердің сипаттамасы;
62. Шартты рефлексдердің түрлері, жіктелуі, құрастыру ережесі, қасиеті.
63. Мидағы уақытша байланыстың қалыптасуының нейрофизиологиялық механизмі.
64. Шартты рефлекстегі ми қыртысы және қыртысастының маңызы.
65. Шартты рефлекстегі тежелу: шартсыз(сыртқы), шартты (ішкі) механиздері, физиологиялық мағынасы.
66. ОЖЖ зерттеу әдістері
67. Психикалық іс-әрекеттерді оқытуын дамытудағы И.М.Сеченов, И.П. Павловтың жұмыстарының маңызы.
68. Темпераменттің түрлері және оларға сипаттама беру.
69. Біріншілік және екіншілік сигналдық жүйе. Сөйлеу.
70. Ойлау туралы түсінік.З.Фрейд жұмысының маңызы.
71. Психомоторлық көрсеткіштер бойынша жүйке жүйесінің қасиеттерін анықтау.
72. Жеке тұлға түрлері, жіктелуі, анықтамасы.
73. Қандай психофизиологиялық зерттеу әдістерін білесіз?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері: тақырып бойынша тәжірибелік жұмыстарды талқылау, қорытындылар бойынша хаттамаларды дайындау.

6.Тапсыру мерзімі: 7-ші аптада.

7.Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Тесттер:

1. Қозғыш ұлпаларға ... жатады.
2. Жылықандылардың жүйке, бұлшық ет, синапсының лабильділігі: жүйке бұлшық ет синапс
3. Жүйке жүйесінің адекватты тітіркендіргіштеріне әсер ететін факторлар:
 - а) 4. Рефлексстің морфологиялық негізі болып ... табылады.
5. Рефлекторлық сақина тәрізді байланысты рефлекторлы доғадан ... байланыс айырады.
6. Рефлекторлы доғаға ... кіреді.
7. Организмдегі ұлпаларға ОЖЖ-сі ... әсерлерді тигізеді.
8. Белла-Мажанди заңы бойынша, жұлынның ... түбірлері болады.
9. Мишықтың зақымдалуына байланысты қимыл-қызметтердің өзгерістері біраз уақыттан кейін жойылады, оның себебі
10. Нәзік қимылдарда бұлшықеттердің тонусы... реттеледі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 8 беті

11. Миелинді талшықтарда қозғыштық таралады... .
12. Рефлекстің морфологиялық негізі болып ... табылады.
13. Рефлекторлы доғаға ... кіреді.
14. Организмдегі ұлпаларға ОЖЖ-сі ... әсерлерді тигізеді.
15. Тізе рефлексті қамтамасыз ететін нейрондар ... орналасады.
16. Жұлынның қозғалтқыш жолдары-бұл:
17. Антагонист бұлшықеттердің мотонейрондарында пайда болатын тежелуді ... деп атайды.
18. Тежеуші медиаторларына ... жатады.
19. Тізе рефлексті қамтамасыз ететін нейрондар ... орналасады.
20. ОЖЖ-індегі тежелуді алғаш рет... ашқан.
21. ОЖЖ-нің физиологиясында теріс кері байланысты ... тежелу көрсетеді.
22. Жүйке орталықтарының негізгі қасиеттерінің бірі доминанта, оны ... ашқан.
23. Сізгіш жолдарды кесіп тастаса жүйке орталықтың тонусы
24. Сеченовтың тежелуі дегеніміз
25. Симпатикалық жүйке жүйесін тітіркендірсе:
26. Симпатикалық жүйке жүйесінің орталығы ... орналасқан
27. Жүйке жүйесі парасимпатикалық бөлімінің тонусы жоғарыласа көз қарашығы
28. Жүйке жүйесі симпатикалық бөлімінің тонусы жоғарыласа көз қарашығы
29. ... жүйке талшықтарын тітіркендірсе тамырларды тарылтады
30. Кезбе жүйкесінің перифериялық бөлімін тітіркендірсе:
31. Қыша қағазын қойғанда тамырлардың жергілікті кеңуі ... жүзеге асады
32. Парасимпатикалық жүйкелерді тітіркендіргенде сілекей бездерінің секрециясы
33. ...ішкі ағзалардың тамырлары кеңейеді
34. Тыныстың рефлекторлық реттелуі ... импульстердің түсуімен жүзеге асырылады
35. Ағзадағы көмірсулардың ролі
36. Теріс азотты баланс ... байқалады.
37. Оң азотты баланс ... болады.
38. Адам ағзасында оң азотты баланс ... байқалады.
39. Негізгі зат алмасуды көбінесе жоғарлататын ... гормоны.
40. Тері бетінен 1 г су тотығуы кезінде ... жылу жоғалтады.
41. Майдың калориялық коэффициенті ... тең.
42. Жанама калориметрия әдіспен энергия шығынын анықтау үшін алмасуды меңгеру үшін ... қолданылады.
43. Негізгі алмасуды күшейтетін гормондарға ... жатады.
44. Жылылықтың пайда болуын күшейтетін ... гормоны.
45. Ассимиляция – бұл:
46. Жүктілік кезінде байқалады:
47. 25 жастағы сау жас әйелдің организміне тәулік барысында тағаммен түскен белок 120 г, ал зәр көлемінде бөлініп шыққан азот көлемі 16 г . Бұл адамның жағдайы туралы не айтуға болар еді?
48. Организмнің физиологиялық тыныштықта жатқан күйде, аш қарынға, комфортты ортада анықталған алмасуы:
49. Организм қауырт жұмыс атқарғандағы негізгі қуат көзі
50. Оң азоттық баланс байқалатын жағдай
51. Тәжірибелік жануардың симпатикалық жүйке жүйесін тітіркендірген. Бұл зат алмасуында қандай өзгерістерге әкелуі мүмкін?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 9 беті

52.Тәулігіне адам 100 г ақуыз қабылдады. Бұл кезде онда азоттық тепе-теңдік байқалды. Кейін ол рационның тәулігіне 500г ақуызбен алмастырды. Егер осындай 3 апталық тағамданудан кейін азоттық тепе-теңдікті анықтайтын болсақ, азоттың бөлінуі қалай өзгереді:

53.Негізгі алмасуды анықтау үшін, төмендегі көрсеткіштердің қайсысын қолдану қажет?

54. Адамға ғана тән жоғарғы жүйке іс әрекеттерінің типтеріне ... түрлері жатады.

55. Сөйлеуді қабылдайтын Вернике орталығы ... орналасқан.

56.Инстинкт- бұл...

57. Қыртысты тежелуді ...анықтайды.

58. Сөйлеу мен сөйлемдерді құрастыратып жүзеге асыратын Брок орталығы ... орналасады.

59. Есте сақтауды толық сипаттайтын процеске... жатады.

60. Адамның екінші сигналды жүйесіне адекватты шартты тітіркендіргіш болып ...табылады.

61. Тамырлық шартты рефлексдерді ... әдісімен зерттейді.

62. Биологиялық маңызына қарай шартты рефлексдер ... болып бөлінеді.

63. Жоғары жүйке іс-әрекеті қызметін ... атқарады.

64. Жоғары жүйке іс-әрекетінің көрінісі болып табылады:

65. Жоғары жүйке іс-әрекетінің көрінісі болып табылады:

66. Жоғары жүйке іс-әрекетінің көрінісі болып табылады:

67. Қоңырау соғылған кезде оқушылар сыныпқа жүгіреді – бұл:

68. Тежелудің қай түрін үлкен жарты шарлар қыртысында бізмезгілді теріс контрасты үрдістерді тудыру құбылысымен түсіндіреді?:

69. И.П. Павловтың рефлексстік теориясында кез-келген құбылыстың себебін түсіндіретін принцип:

70. Жоғары эмоциялар... байланысты.

71. Есте сақтауды толық сипаттайтын процеске... жатады.

72.Гиппократ бойынша күшті, қозғалғыш, ұстамсыз жүйке жүйесі типін ...жатады.

73. Афазия дегеніміз...

74. Ұзақ есте сақтаудың механизмінің негізінде...үдерістері жатады.

75. Көбінесе неврозға ұшырайтын жоғары жүйке қызметінің темпераментіне жататын адамдар...

77.Үлкен жарты шарлар зақымдалуыда әрекеттің бұзылуы...деп аталады.

78. Адамның екінші сигналды жүйесіне адекватты шартты тітіркендіргіш болып ...табылады.

79.Жоғары жүйке қызметінің көріністеріне ... қабілеттері жатады.

80. Бірінші сигнальді жүйе дегеніміз-бұл

81. Жоғары жүйке іс-әрекеті қызметін ... атқарады.

Әдістемелік өндеу №8.

1. Тақырыбы: Қан құюдағы физиологиялық негіздер. Гемотрансфузия.

2. Мақсаты: қан алмастыратын ерітінділердің негізгі таптарымен танысу, қан құю ережелері,және қан зерттеудің клиникалық әдістерін оқып үйрену.

3. Тапсырма

1. Сабактың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.

2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.

3. Сабактың тақырыбы бойынша презентация дайындау.

O'NTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы		044-53/11
«Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		48 беттің 10 беті

- Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
- Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
- Сабақтың тақырыбы бойынша ситуациялық есеп шығару.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және қорғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 8-ші аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

- Қан зерттеудегі қандай клиникалық әдістерді білесіздер?
- Қанды топтарға бөлудің негізінде не жатыр?
- Резус-фактор дегеніміз не?
- Қан құюдың негізінде не жатыр?
- Қандай қан алмастыратын ерітінділерді білесіздер?

Әдістемелік өндеу №9.

1.Тақырыбы: Микроциркуляция.

2. Мақсаты: қан айналымның аймақтық ерекшеліктерін және оның реттелуін, микроциркуляторлық айналымдағы транкапиллярлы алмасудың механизмін, қан айналымның ерекшеліктерін, микроциркуляторлық айналымның құрылымдық-қызметтік ұйымдасуын оқып үйрену.

3.Тапсырма:

- Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.
- Теориялық материалды зерттеу және талдау.
- Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
- Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
- Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
- Сабақтың тақырыбы бойынша оқулықпен жұмыс жасау.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және қорғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 9-шы аптада.

7. Әдебиет: № 2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар:

- «Микроциркуляция» терминіне түсінік беріндер.
- Қыл тамырлардың қандай құрылымдық-қызметтік ерекшеліктерін білесіндер?
- Қыл тамырлардың қандай түрлерін білесіндер?
- Микроциркуляторлық айналымның негізгі құрылымдық элементтерін атап беріңіз.
- Жергілікті, мүшелік және жүйелік қан айналымның ерекшеліктері неде?

Әдістемелік өндеу №10.

1. Тақырыбы: Иммуитет. Иммуитет турлері.

2. Мақсаты: ағзаның тірі микроорганизмдер және баска да гентикалық бөгде жағдайдан қорғай алу тәсілдерін үйрену.

3. Тапсырма

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 11 беті

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша глоссарии дайындау.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 10-ші аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Иммунитет дегеніміз не?
2. Иммунитеттің қандай түрлерін білесіз?
3. Иммунитеттің жіктелуі.
4. Иммундық жүйеге қандай факторлар зиянын келтіреді?
5. Иммунитетті қалай жақсартуға болады?

Әдістемелік өндеу №11.

1. Тақырыбы: Сүйектің қайта қалпына келуіне әсер ететін дәрумендер.

2. Мақсаты: ағзаға дәрумендердің жалпы әсері және оның сүйек жүйесіне әсерін оқып үйрену.

3. Тапсырма:

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша жағдайлық есептерді құрастыру (кейс-стади).

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 11-шы аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Дәрумендер дегеніміз не?
2. Ағзаға дәрумендер қалай түседі?
3. Дәрумендер көп болса, жақсы деген жалған түсінік.
4. Дәрумендер сүйек жүйесіне қалай әсер етеді?
5. Сүйектің қайта қалпына келуіне дәрумендер қалай әсер етеді?

Әдістемелік өндеу №12.

1.Тақырыбы: Су мен тұздардың ағзадағы маңызы.

2. Мақсаты: су мен минералды тұздардың ағзаға тигізетін әсерін оқып үйрену.

3. Тапсырма:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 12 беті

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттерді дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша тест тапсырмаларын шешу.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 12-ші аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Су мен минералды тұздардың ағзаға тигізетін әсері қандай?
2. Ағзада су қандай қорғаныстық қызмет атқарады?
3. Ағзада судың жетіспеушілігі қандай жетіспеушіліктерге алып келеді?
4. Минералды заттар дегеніміз не?
5. Макро және микро элементтер дегеніміз не?

Әдістемелік өндеу №13.

1. Тақырыбы: Жүрек етінің физиологиялық қасиеттері. Жүректегі электрлік құбылыстар, қозудың оту ерекшелігі.

2. Мақсаты: бірыңғай салалы және жүрек бұлшық еттің физиологиялық қасиеттерін, бұлшық еттің жиырлуы мен босаңсу механизмін оқып үйрену.

3. Тапсырма

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша глоссарий құрастыру.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 13-ші аптада.

7. Әдебиет: №2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Сұрақтар

1. Жүрек және оның маңызы. Жүрек б.е. физиологиялық қасиеттері.
2. Жүрек автоматиясы. Жүректің өткізгіштік жүйесі.
3. Қозу мен жиырлудың өз-ара байланысы (электромеханикалық түйіліс).
4. Жүрек циклі. Жүрек қызметінің көрсеткіштері.
5. Жүрек қызметінің негізгі заңдылықтары.

Әдістемелік өндеу №14.

1. Тақырып : Аралық бақылау № 2.

2. Мақсаты: физиологиядан өткен тақырыптарды сұрау және оны бағалап, нақтылау

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 13 беті

3. Тапсырма:

1. Өткізілген сабақтардың теориялық материалдарын қайталау.
2. Тесттік тапсырмаларды шешу арқылы өткен тақырыптарды нақтылау.

4. Орындау түрі:

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тақырыптың негізгі сұрақтар:

1. Гуморальдық факторларының реттелуінің жалпы сипаттамасы.
2. Бүйрек, жүрек, өкпе, бұлшықеттер және терінің эндокриндік қызметі.
3. Эндокриндік жүйенің функционалды-құрылымдық тізбегі.
4. Гормондардың тізбегі.
5. Гормондардың әсер ету механизмі;
6. Эндокринді бездердің транс және пара-гипофизарлық реттелуі;
7. ІСБ-нің жүйке жүйесімен байланысы;
8. ІСБ-нің үйрену әдістері;
9. Эндокриндік жүйенің өзіндік және жергілікті реттелуі;
10. Гипоталамо – гипофизарлық жүйе. Гипоталамустың нейросекрециясы: либериндер және статиндер;
11. Ағзаның сұйық ортасының жалпы сипаттамасы. Жасуша ішлік және жасушадан тыс сұйықтықтар;
12. Қанның осмотық қысымы және қышқылды-сілтілі ортасының тұрақтылығын қамтамасыз ететін функционалдык жүйелері.
13. Қанның негізгі қызметтері;
14. Қан қоймасы (депо крови), көлемі және маңызы;
15. Плазма және оның құрамы.
16. Қан плазмасының белоктары, олардың мөлшері мен маңызы;
17. Қанның пішінді элементтері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер.
18. Эритропоэз.
19. Гемолиздің түрлері.
20. Эритроциттің тұну жылдамдығы.
21. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері.
22. Адамның негізгі вена және артериялары.
23. Қантамырлардың морфофункционалдык жіктелуі.
24. Гемодинамика дегеніміз не?
25. Гемодинамиканың негізгі заңдылықтарын атап беріңіз.
26. Ағзадағы артериолалардың маңызы қандай?
27. Қанның минуттық көлемін қалай анықтайды?
28. Қанның сызықтық жылдамдығы дегеніміз не?
29. Қан айналымының көлемдік ұлғаюы дегеніміз не?
30. Қанның тамырдағы қозғалысының жылдамдығы қандай?
31. Артериялардағы және венадағы қанның қозғалыс механизмдерін атаңыз.
32. Артериялық қысымды анықтайтын факторларды атаңыз.
33. Артериялық пульс және оның параметрлері;
34. Артериовеноздық анастомоз дегеніміз не?.
35. Транскапиллярлық зат алмасу қалай жүзеге асады?
36. Температураның тұрақтылығы- гомеостаздың көрсеткіші.
37. Адам температурасының тәуліктік ауытқуы.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 14 беті

38. Жылу реттелудің түсінігі, түрлері.
39. Жылу өндіру: зат алмасу жылу өндірудің көзі ретінде.
40. Жылу өндіру үдерісінде ағзалардың және тіндердің маңызы.
41. Жылу шығару; түрлері және реттелуі.
42. Жылу рецепторлары. Шеткері, терең, ыстық және суық жылу рецепторлары.
43. Қоршаған ортаның жоғарғы және төменгі температурасындағы жылу реттелуі.
44. И.П. Павловтың анализатор туралы ілім
45. Сенсорлы жүйелер туралы түсінік.
46. Талдағыштардың жіктелуі.
47. Талдағыштардың құрылысы мен қызметтерінің жалпы ұстанымдары.
48. Көздің сыртқы қабықшасының құрылысы және қызметі
49. Көздің ортанғы қабықшасының құрылысы және қызметі
50. Көздің қарашығы және оның саңлауының реттелуі. Көздің қарашығын кеңейтетін және тарылтатын еттердегі М-холино және α -адренорецепторлары.
51. Көздің бейімделуі.
52. Жарықтықты сындыратын көздің құрылымы.
53. Көздің рефракциясы және оның ақаулары.
54. Көздің өткірлігі.
55. Көру алаңы.
56. Көздің аккомодациясы және оның механизмі.
57. Тері қабылдағыштарының жіктелуі.
58. Қабылдағыштардың физиологиялық қасиеттері.
59. Тері талдағыштарының өткізгіштік жолдары.
60. Тері талдағыштарының қыртыстық өкілдері.
61. Ноцицепция.
62. Есту талдағыштарының физиологиялық рөлі.
63. Есту талдағышының құрылымдық-қызметтік ұйымдастырылуы.
64. Сыртқы құлақ физиологиялық маңызы және құрылыс ерекшеліктері.
65. Ортаңғы құлақтың жалпы құрылысы және физиологиялық маңызы.
66. Ішкі құлақтың жалпы құрылысы және физиологиялық маңызы.
67. Дыбысты қабылдау теориясы.
68. Есту талдағышының орталық және рецепторлық, өткізгіш бөлемдері.
69. Дабыл қуысы булшық ет аппаратының маңызы.
70. Иірім түтігіндегі дауыстық тербелістің өткізу механизмі.
71. Иірім түтігіндегі электрлік құбылыстар.
72. Сүйектің және ауалық өткізгіштігі.
73. Есту талдағышының зерттеу әдістері.
74. Тепе-теңдік талдағышының құрылымы: рецепторлық, өткізгіштік, орталық бөлімдері.
75. Лабириттің құрылысы және қызметі.
76. Отолит ағзаның сезімталдығы, тепе-теңдік қабылдағыштарының тітіркендіргіштерінің түрлері.
77. Тепе-теңдік талдағышының зерттеу әдістері.
78. Дәм сезу талдағышының құрылымы: рецепторлық, өткізгіштік, орталық бөлімдері.
79. Дәм сезу ағзаларының функционалдық элементі (дәм сезу емізікшелері, дәм сезу баданасы): морфофункционалдық жіктелуі.
80. Дәм сезу механизмі: қышқыл, ащы, тұзды және тәтті.
81. Дәм сезу талдағыштарының өткізгіш жолдары.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 15 беті

82. Дәм сезу талдағышының орталық бөлімі.
83. Иіс сезу талдағышының құрылымы: шеткі, өткізгіштік, орталық бөлімдері.
84. Адамдағы иіс сезу талдағышының ерекшеліктері.
85. Иіс сезу және дәм сезу талдағыштарының арақатынасы.
86. Бұлшықет тіндерінің түрлері.
87. Көлденең жолақты бұлшықеттердің қызметі мен қасиеттері.
88. Бұлшықеттің жиырылу түрлері.
89. Бірізді жиырылу.
90. Біріктірілген жиырылу (жайпақ және тісті тетанус).
91. Бұлшықет жиырылуының механизмі.
92. Бұлшықеттің жиырылу тәртібі.
93. Баяу солуға бұлшықеттің реакциясы.
94. Бұлшықеттердің жұмысы мен күші.
95. Бұлшықеттердің қажуы.
96. Бірыңғай салалы бұлшықеттердің жиырылу үдерісінің ерекшеліктері.
97. Автономды жүйке жүйесінің физиологиясы
98. Вегетативті рефлекстің рефлекторлы доғасының сызбасы
99. Симпатикалық жүйке жүйесінің орталықтық және шеткі бөлімдері туралы түсінік.
100. Парасимпатикалық жүйке жүйесінің орталықтық және шеткі бөлімдері туралы түсінік.
101. ВЖЖ метасимпатикалық бөлімінің құрылысы.
102. Вегетативтік және соматикалық жүйке жүйесі бөлімдерінің бірігуі:
103. Вегетативтік жүйкелендірудің маңызы;
104. Жүйкелендірілген ағзаның жағдайына қарай вегетативтік жүйкені тітіркендіруге тәуелділігі.

6.Тапсыру мерзімі: 14-ші аптада.

7.Әдебиет: № 2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау

Тесттер:

1. Қалқанша маңы бездерінің гормонына ... жатады.
2. Паратгормонның қанға бөлінуі ... тудырады.
3. Менструалды циклды бақылайтын гормондарға ... жатады.
4. Инсулин
5. Ас қорыту жүйенің гормондарына ... жатады.
6. Әйелдердің жыныстық гормондарына... жатады.
7. Бүйрек үсті бездерінің қыртыс қабатын алып тастағанда ... байқалады.
8. Тироксиннің әсерімен қордағы май мөлшері
9. Микседема байқалады ...гипофункциясында.
10. Бүйрек үсті безі милы қабатының гормондары.
11. Қан плазмасының құрамындағы ақуыздарға... жатады.
12. Оксигемоглобин гемоглобиннің ... қосылысы.
13. Биологиялық гемолиз ... байқалады.
14. Қанның ұюына кедергі жасайтын зат... .
15. Қан жүйесіне... жатады.
16. Қаның түстік көрсеткіші ... сипаттайды.
17. Эритропоэтиндер... пайда болады.
18. Ересек адамдарда қанның жалпы мөлшері ...тең.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 16 беті

19. Тромбоциттер
20. Карбоксигемоглобин гемоглобиннің ... қосылысы.
21. Лейкоциттердің пайыздық ара-қатынасы:
22. Коллоидтік-осмотық қысымға қатты әсер ететін концентрациялық зат
23. Қан анализі төмендегідей: эритроциттер - $4,7 \times 10^{12}/л$; түсті көрсеткіш - 0,63. Түсті көрсеткіштің қалыптыдан ауытқуы қанның тағы қай көрсеткішінің өзгеруі есебінен болды?
24. Әйел қан анализінде: ЭТЖ 46 мм/сағ, фибриноген 6 г/л. Осы жағдай нені көрсетеді?
25. Жалпы қан талдауы: гемоглобин-101г/л, эритроциттер- $3,2 \times 10^{12}/л$, ҚТК-0,94, тромбоциттер- $12 \times 10^9/л$, лейкоциттер- $6,4 \times 10^9/л$, таяқша ядролы-2%, сегмент ядролы-59%, эозинофилдер-3%, лимфоциттер-28%, моноциттер-8%, ЭТЖ-5 мм/сағ.
Қандай өзгерістер байқалады?
26. 32 жастағы дені сау әйел адамға қанның лабораториялық зерттеуі жүргізілді. Зерттеу нәтижесінде гематокритті көрсеткіштің мөлшері қандай деңгейде болуы керек?
27. Зерттеу кезінде пациентте гемоглобин мөлшері 95 г/л, эритроцит мөлшерінің $2,5 \times 10^{12}/л$, түстік көрсеткіштің 1.0. екендігі анықталды. Осы зерттеу нәтижесін бағалаңыз және ол ненің дәлелі болуы мүмкін?
28. Жүктіліктің соңғы айында қан плазмасындағы фибриногеннің мөлшері қалыптан 2 есе көп болды. Бұл кезде эритроциттердің тұну жылдамдығының қандай көлемін күтуге болады?
29. Қантамыр ағысына қандай ерітіндіні енгізгенде қан плазмасының осмотық қысымы өзгермейді?
30. Қанның түсті көрсеткішін анықтау үшін қажетті сандық көрсеткіштер:
31. Қанның түсті көрсеткішін анықтау үшін қажетті сандық көрсеткіштер:
32. Бүйрек ақаулары кезінде қан плазмасының онкотикалық қысымы кенет төмендейді, адам қандай құрылымдардың зәрмен көп көлемде шығып кетуі есебінен ісіне бастайды?
33. Гемоглобиннің қай қосылысында үш валентті темір болады?
34. Ренниннің бөлініп шығуы жоғарлағанда қан қысымы
35. Қан қысымының кенет төмендеуі ... байқалады.
36. Флебограмма әдісі деген – бұл ... тіркеп жазып алу.
37. Қанның систолалық көлемін ... әдістерімен анықтауға болады.
38. Систолалық қысым деген-бұл
39. Тамырлар бойымен қан жылжыған кезінде қан қысымының төмендеуі ... байланысты.
40. Реограмма арқылы ... баға беріледі.
41. Қанның қысымы ... төмен болады.
42. Қан қысымы ең жоғары капиллярлар ... кездеседі.
43. Веналар ... атқарады.
44. Артериолалар сипаты:
45. Балалардың өсуі қатар жүреді:
46. Қан айналымының сызықтық жылдамдығы сипатталады:
47. Термореттеуші орталық ... орналасады.
48. Жылылықтың пайда болуын күшейтетін ... гормоны.
49. Тері бетінен 1 г су тотығуы кезінде ... жылу жоғалтады.
50. Майдың калориялық коэффициенті ... тең.
51. Сыртқы орта температурасы жоғарлаған кезде гомойотермді жануарларда жылу бөліну мен жылу шығарудың өзгерістері ... байқалады.
52. Термореттелудің негізгі орталығы ... орналасқан.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 17 беті

53. Химиялық жылу ретелуіне ... процестері кіреді.
54. Ауыр жұмыспен айналасқан адамдарда энергия жұмсалуды ... тең.
55. Изотермия дегеніміз:
56. Гипертермия денегіміз:
57. Гомойотермді жануарларға қоршаған ортаның температурасы жоғарылаған кезде жылу өндіру мен жылу сейілдіру:

Жылу өндіру
Жылу сейілдіру
58. Жылу балансы - бұл:
59. Жасанды(медициналық) гипотермия кезінде, дене температурасы 30°C түскен. Бұл кездегі организмнің күйі:
60. Жиырылу термогенезі негізінен байланысты:
61. Ауқымды жылу өндіруді қай үрдіс қамтамасыз етеді?
62. Жылу өндіру көлемі гипоталамустың қай бөлімімен реттеледі?
63. Бір топ туристер шілде айының ортасында Детпак-Далада айтарлықтай жерді жаяу жүріп өтулері керек. Ауа температурасы 38°C, жел жоқ. Осындай жағдайда жылу гомеостазын қамтамасыз ету қандай жолмен жүреді?
64. Көздің максимальды өткірлігі ... болады.
65. Көру өткірлігін анықтау үшін ... қолданылады.
66. Соқыр дақ деген – бұл ... ең үлкен жиынтығы.
67. Астигматизм пайда болғанда көздің рефракциясының коррекциясына ... шыны қажет.
68. Көру алаңын анықтау үшін ... қолданылады.
69. Көру өткірлігі деген – бұл ... көру мүмкіндігі.
70. Қараңғыда фоторецепторлардың сезімталдығы
71. Анализаторлардың орталық бөлімі болып ... саналады.
72. Фоторецепторлардың сезімталдығы өте жарық жағдайда
73. Торлы қабықта жарық әсерінен таяқшаларда фотохимиялық процесте родопсин ... ыдырайды.
74. Миопия кезінде рефракцияны коррекциялау үшін әйнек қажет:
75. Терідегі ауырсыну тітіркендіргішін қабылдайды:
76. Ең төмен тактильді сезімталдылыққа ие:
77. Сенсорлы дене мүшесіне әсер еткен әр түрлі сигналдарды ажырату үшін ақпаратты кодтау жүзеге асады. Кодтау үшін сигналдардың қандай сипаттары пайдаланылады?
78. Екі адамның де көздері алыстан жақсы көреді, және көзәйнек киеді. Екеуінің де алыс жітілігі себебі бірдей екендігін анықтау үшін қандай сұрақ қою (екеуіне де) керек?
80. Көздің торлы қабығының айрықша айқын көре алу аймағы қайсы және неге солай?
81. Егер қолды 27° С суды біраз ұстап тұрып, сонан соң 25° С суға салатын болсақ басында ол суық сияқты көрінеді. Байқалған құбылыс қалай аталады?
82. Зерттелушінің қызыл түсті ажырата алмайтындығы анықталды. Бұл қандай бұзылысты көрсетеді?
83. Зерттелуші 3 кг салмағы бар жүк көтеріп тұр. Ол жүк салмағының өскенін сезуі үшін қажетті ең аз салмақ қандай болмақ?
84. Зерттелушінің қашықтықты бағалауы мен бедерді анық көруі бұзылғандығы анықталған. Бұл қандай қызметтің бұзылғандығы?
85. Терінің жылу рецепторлары немен сипатталады?
қиылысуға дейін кесіп тасатаса, онда ...
87. Тәжірибе барысында салмағы 100 г күштеме ұстап тұрған адам салмақтың көбеюін тек күштеменің массасын 3 г немесе одан да көпке арттырғанда ғана сезетіні анықталды. Егер

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 18 беті

бастапқы күштеменің массасы 300 г болса, онда күштеменің артуы қанша грамм қосқаннан кейін сезіледі?

88. Иірім түтіктің жоғарғы арнасы... толтырылады.
89. Вестибулярлы аппараттың рецепторларына ...жатады.
- 90.Ортаңғы құлақты ішкі құлақтан бөліп тұратын қабырғада ... орналасады.
91. Иірім түтіктің ортаңғы арнасы ... толтырылады.
92. Вестибулярлы талдағыштың перифириялық бөлімі ... тұрады.
93. Миопия кезінде сәулелерді сындыру кемістігін түзету үшін ... шыны қолданылады.
94. Көздің аккомодациясы деген
95. Көру өткірлігі деген – бұл ... көру мүмкіндігі.
96. Көру алаңын анықтау үшін ... қолданылады.
97. Температуралық сезімталдықты зерттеуге ... қолданылады.
98. Мультимодальды түйсік (сезім) болып табылады:
99. Иіс сезу жасушаларының маңызды цитохимиялық орталығы болып саналады
100. Қатты толқып тұрған адамның дәм сезуін анықтайтын болса, оның қалыпты күйге қарағанда төмендегендігін немесе артқандығын бақылауға болады
101. Егер ауа арқылы дыбыс өткізілу бұзылған болса, ал сүйек арқылы өткізу қалпында, онда бүліну аймағы орналасқан:
102. Отолит аппараты бере алмайтын ақпарат:
103. Тілдің тәттіні сезетін бөлігі
104. Тілдің ащыны сезетін бөлігі
105. Жартышеңбер арна рецепторларының тітіркендіргіші
- 106.Төрт төмпешіктің төменгілеріне сенсорлық ақпарат қандай рецепторлардан келеді?
107. Барани сынамасында зерттелушінің қолы 20 сантиметрге ауытқыған. Қандай талдағыштық қызметі зерттелген?
108. Вестибулярлы анализаторлардың рецепторлары үшін не адекватты тітіркендіргіш болып табылады?
109. Егер тональды аудиометрия кезінде диапазоны 15000-20000 ГЦ дыбысты қабылдау табалдырығының күрт өсуі байқалса, онда құлақтың қай бөлімінің зақымдалу мүмкіншілігі жоғары?
110. Егер ауалық дыбыстық өткізгіштік бұзылып, ал сүйектік бұзылмаған болса, зақымдалу қай аймақта орын алады?
111. Ұйқтап жатқан зерттелушінің ЭЭГ ұйқылық ұршықтар тіркелген. Олардың пайда болуы зерттелуші ұйқының қай кезеңінде екендігін көрсетеді?
112. Адамда инсульттен кейін сол жақ ми сыңарының самай аймағының жоғарғы бөлігі бүлінген . Мұндай жағдайда, өте жиі,туындайтын зардап:
113. Адамда ми бөліктерінің бұзылысы нәтижесінде тактильді агнозия туындады. Ми қыртысының қай бөлігі бүлінуі мүмкін?:
114. Үлкен жарты шарлар қыртысының синтездік қызметінің көрінісі бола алады:
115. Ми қыртысының қатысуы ненің қалыптасуына қажет?
116. Шартты рефлекстің шартсыздан айырмашылығы болып табылатын сипаттамасы
117. Жануарда рефлекс қалыптастырғанда қатаң реттілікпен бірнеше шартты тітіркендіргіш пайдаланып, оны бір шартсыз тітіркендіргішпен ұштастырған. Жануарда қандай рефлекс қалыптасады?
118. Шартты рефлекс қалыптасқан жануарда бірнеше рет шартты рефлекті бергенде шарсыз тітіркендіргішпен ұштастырмаған. Нәтижесінде не болады?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы		044-53/11
«Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		48 беттің 19 беті

119. Электроэнцефалограммада β -ырғақ тіркелген. Бұл ненің көрсеткіші?
120. Бөтен адам пайда болғанда күзетші ит тамақ жеуін тоқтатады. Бұл қандай тежелудің нәтижесі?
121. Электроэнцефалография әдісі мүмкіндік береді:
122. Келу уақытына тәуелсіз, әр түрлі бөлмеде естілген дыбысқа маймылда әр түрлі жауап реакциясы байқалды. Маймылда қандай реакция туындады?
123. Егер жануардың миының үлкен жарты шарлар қыртысын жойып тастаса, шартты рефлекс туындайды ма?
124. Эксперимент барысында, оң шартты рефлекс негізінде шартты параметрлерге жақын тітіркендіру жүргізілді, бірақ бекітілмеді. Тежелудің қай түрі туындайды?
125. Сізге электроэнцефалограмманы оқуға алып келді. Сіз оған қарап, барлық тіркеуде дельта-ритмді байқадыңыз. Сізді ең бірінші кезекте не қызықтырады?

Әдістемелік өндеу №15.

1.Тақырыбы: Үлкен жартышар қызметінің ассиметриясы. Зерде және ұйқы физиологиясы.

2. Мақсаты: шартты рефлексстердің жіктелуін, И.П. Павловтың ЖЖҚ түрлері туралы ілімін, ұйқы мен түс көру физиологиясын, сергектену, сонымен қатар адамдардың қабылдап сезіну ерекшеліктері туралы заманауи ұғымын оқып үйрену.

3.Тапсырма:

1. Сабақтың тақырыбы бойынша әдебиеттер дайындау.
2. Теориялық материалды зерттеу және талдау.
3. Сабақтың тақырыбы бойынша презентация дайындау.
4. Презентация материалын қысқаша және анық баяндау.
5. Презентация бойынша сұрақтарға жауап беруге дайын болу.
6. Сабақтың тақырыбы бойынша жағдайлық есеп шешу.

4. Орындау түрі

Презентация дайындау және корғау.

5. Орындау/бағалау критерийлері: № 1 қосымшаны қараңыз.

6. Тапсыру мерзімі: 15-ші аптада.

7. Әдебиет: № 2 қосымшаны қараңыз.

8. Бақылау:

Сұрақтар

1. Бас миының функционалды ассиметриясы дегеніміз не?
2. Бас миының ассиметриясы дегеніміз не?
3. Қай жарты шар сөйлеуге жауап береді?
4. Қай жарты шар ойлауға жауап береді?
5. Бас миының функционалды ассиметриясын қалай зерттеуге болады?

№1 қосымша

Орындау/бағалау критерийлері:

Бақылау түрі	Орындау критерийлері	Баға	Бағалау критерийлері
1.Презентацияны дайындау	1) әдебиеттердің саны – 5-тен кем емес, оларды жалпы стандарт бойынша	Өте жақсы 95-100 90-94	Білім алушы уақытында, тақырыбына сәйкес, өз ойымен, ұқыпты презентацияны

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы		044-53/11
«Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		48 беттің 20 беті

және қорғау	презентация соңында міндетті түрде көрсету; 2) презентацияның көлемі – 20 слайдтан кем емес; 3) презентация дайындауға арналған толық ашылған жоспары болуы; 4) слайдтар қысқаша және маңызды болуы; 5) презентацияда сызбалар, кестелер мен суреттер болуы; 6) презентацияны дайындаудың ұқыптылығы болуы; 7) презентацияның мазмұнын қысқаша және түсінікті айтып беру; 8) презентацияның тақырыбы бойынша сұрақтарға қатесіз жауаптар беру.	баллға сәйкес	дайындады, көлемі 20 қысқаша және маңызды слайдтан кем емес, 5 әдебиеттерден кем емес, толық ашылған жоспары бар, тақырыбына сәйкес сызбалар, кестелер мен суреттер келтірді, қорғау кезінде терең білімін көрсетті және барлық қойған сұрақтарға қатесіз жауап берді.
		Жақсы 85-89 80-84 75-79 70-74 баллға сәйкес	Білім алушы уақытында, тақырыбына сәйкес, өз ойымен, ұқыпты презентацияны дайындады, көлемі 20 қысқаша және маңызды слайдтан кем емес, 5 әдебиеттерден кем емес, толық ашылған жоспары бар, тақырыбына сәйкес сызбалар, кестелер мен суреттер келтірді, қорғау кезінде жақсы білімін көрсетті және сұрақтар қойғанда принципіалды емес қателер жіберді.
		Қанағаттанарлық 65-69 60-64 50-54 баллға сәйкес	Білім алушы уақытында, тақырыбына сәйкес, өз ойымен, бірақ ұқыпты емес презентацияны дайындады, көлемі 20 слайдтан кем емес, слайдтар маңызды емес, 5 әдебиеттерден кем, толық ашылмаған жоспары бар, тақырыбына сәйкес сызбалар, кестелер мен суреттер аз келтірді, қорғау кезінде

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 21 беті

			сұрақтарға сенімді жауап берді, принципіалды қателер жіберді.
		Қанағаттанар лықсыз 25-49 0-24 баллға сәйкес	Білім алушы уақытында, тақырыбына сәйкес презентацияны дайындаған жоқ немесе уақытында дайындады, бірақ өз ойымен емес, ұқыпты емес, көлемі 20 слайдтан кем, слайдтар маңызды емес, әдебиеттер көрсетілген жоқ, жоспары жоқ, сұрақтарға жауап бергенде маңызды қателерді жіберді немесе сұрақтарға жауап бере алмады және презентацияны қорғай алмады.

№2 қосымша

Әдебиеттер.

Физиология пәні:

Қазақ тілінде:

негізгі:

1. Бабский Е.Б., Бабская Н.Е. Адам физиологиясы: Оқулық 1-2-3 том.-Эверо, 2015.
2. Қалыпты физиология: оқулық / РФ БҒМ ; ред. басқ. К. В. Судаков; қаз. тіліне ауд. және жауапты ред. Ф. А. Миндубаева. - ; И. М. Сеченов атындағы Бірінші МММУ ұсынған. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 864 бет. + эл. опт. диск

қосымша:

11. Қасымбеков, В. Қ. Қалыпты физиология бойынша ахуалдық есептер жиынтығы: оқу-әдістемелік құрал / В. Қ. Қасымбеков, Р. Е. Нұрғалиева, А. Т. Қалдыбаева. - Алматы : Эверо, 2016. - 152 бет. с.
2. Қасымбеков, В. Қ. Физиологиялық зерттеу әдістері: оқу- әдістемелік құрал / В. Қ. Қасымбеков, Ф. К. Балмағанбетова, А. Т. Қалдыбаева. - Алматы : Эверо, 2016. - 176 бет. с.
3. Сәтбаева, Х. Қ. Адам физиологиясы: оқулық / Х. Қ. Сәтбаева, А. А. Өтепбергенов, Ж. Б. Нілдібаева. - 2-ші бас. түзетілген және толықтырылған. - Алматы : Эверо, 2010. - 664 бет. с.
4. Сайдахметова, А. С. Физиологиядан тәжірибелік сабақтарға нұсқаулар: оқу құралы / А. С. Сайдахметова, С. О. Рахыжанова. - Караганды : АҚНҰР, 2016. - 260 бет. с.
5. Қалыпты физиология: оқулық / РФ БҒМ ; ред. басқ. К. В. Судаков; қаз. тіліне ауд. және жауапты ред. Ф. А. Миндубаева. - ; И. М. Сеченов атындағы Бірінші МММУ ұсынған. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 864 бет. + эл. опт. диск
6. Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша- қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский (физиологический) словарь : словарь / Ә. Нұрмұхамбетұлы. - Алматы : Эверо, 2014. - 903 с.
6. Миндубаева, Ф. А. Физиология пәнінен практикалық сабақтарға арналған нұсқау: оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А. Х. Абушахманова, А. Х. Шандаулов. - Алматы : Эверо, 2012. - 186 бет. с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы «Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар		044-53/11 48 беттің 22 беті

На русском языке:

основная:

1. Косицкий Г.И. Физиология 1-2-3 том.- Эверо, 2014.
2. Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша- қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014.
3. Физиология человека: учебник / Л. З. Тель [и др.]. - Рек. Респ. центром инновационных технологий мед.образования и науки М-ва здравоохранения РК. - Алматы : Эверо, 2012. - 600 с.

дополнительная:

1. Физиология человека: учебник / под ред. В. М. Покровского, Г. Ф. Коротко. - 2-е изд., перераб. и доп ; Рек. Департаментом образовательных мед.учр. и кадровой политики М-ва здравоохранения РФ. - М. : Медицина, 2007. - 656 с.
2. Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии: учеб.-методическое пособие / Ф. А. Миндубаева, А. М. Евневич, Т. И. Крекешева. - Алматы : Эверо, 2012. - 194 с.
3. Ситуационные задачи по курсу нормальной физиологии: учебно-методическое пособие / В. К. Касымбеков [и др.]. - Алматы : Эверо, 2016. - 144 с.
4. Нормальная физиология: Практикум : учеб. пособие / под ред. К. В. Судакова. - М. : МИА, 2008.

Ағылшын тілінде:

негізгі:

1. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 1.: textbook / Y. B. Babsky, Y. B. Babsky. - Almaty : "Evero", 2017. - 308 p
2. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 2.: textbook / Y. B. Babsky, U. B. Babsky. - Almaty : "Evero", 2017. - 296 p.
3. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 1.: textbook / Y. B. Babsky, Y. B. Babsky. - Almaty : "Evero", 2017. - 308 p
4. Hall, John E. Guyton and Hall textbook of medical physiology: textbook / John E. Hall. - 13th ed. - Philadelphia : Elsevier, 2016. - 1145 p.
5. TannerThies, Roger Physiology- An Illustrated Review: textbook / Roger TannerThies. - New York : Stuttgart, 2013. - 329 p

қосымша:

1. Smagulov , N. K.: textbook / N. K. Smagulov , N. M. Kharissova ; Ministry of public health of Republic of Kasakhstan; Karaganda state medical university. - Almaty : LLP "Evero", 2013.

Электронные ресурсы:

1. Нормальная физиология [Электронный ресурс] : учебник / под ред. Б. И. Ткаченко. - 3-е изд., испр. и доп. - Электрон.текстовые дан. (53,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт.диск
2. Адам физиологиясы. Динамикалық сызбалар атласы [Электронный ресурс] : оқулық / К. В. Судаков [ж.б.]; қазақ тіл. ауд. М. Қ. Қанкожа. - Электрон.текстовые дан. (105Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 464б. с.
3. Қалыпты физиология [Электронный ресурс] : оқулық / қаз.тіл. ауд. Ф. А. Миндубаева ; ред. К. В. Судаков. - Электрон.текстовые дан. (1,42Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 864 бет.эл. опт. диск

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы	044-53/11
«Физиология негіздері» пәні Педиатрия, 1 курс БӨЖ жұмысына арналған әдістемелік ұсыныстар	48 беттің 23 беті

4. Камкин, А. Г. Атлас по физиологии. В 2 т. Т. 1 [Электронный ресурс] : учеб.пособие / А. Г. Камкин, И. С. Киселева. - Электрон.текстовые дан. (58,4 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2010. - 408 с. эл. опт.диск
5. Камкин, А. Г. Атлас по физиологии. В 2 т. Т. 2 [Электронный ресурс] : учеб.пособие / А. Г. Камкин, И. С. Киселева. - Электрон.текстовые дан. (58,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2012. - 448 с.
6. Физиология пәнінен электронды оқу құралы [Электронный ресурс] : медициналық колледждерге арналған оқу құралы / ҚР денсаулық сақтау министрлігі; Техникалық және кәсіптік білім; Медициналық мамандықтарға арналған. - Электрон. текстовые дан. (22,3 Мб). - Түркістан : ОҚО, 2012. - эл. опт. диск

Электронды деректер базалары

№	Атауы	Сілтеме
1	Электронды кітапхана	http://lib.ukma.kz
2	Электронды каталог - ішкі пайдаланушылар үшін - сыртқы пайдаланушылар үшін	http://10.10.202.52 http://89.218.155.74
3	Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана	http://rmebrk.kz/
4	«Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы	http://www.studmedlib.ru
5	«Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі	https://online.zakon.kz/Medicine
6	«Заң» құқықтық ақпараттың электронды дереккөзі	https://zan.kz
7	Ғылыми электрондық кітапхана	https://elibrary.ru/
8	«BooksMed» электронды кітапханасы	http://www.booksmed.com
9	«Web of science» (Thomson Reuters)	http://apps.webofknowledge.com
10	«Science Direct» (Elsevier)	https://www.sciencedirect.com
11	«Scopus» (Elsevier)	www.scopus.com
12	PubMed	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed